

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Факультет/інститут
Навчально-науковий інститут мистецтв**

**Кафедра методики музичного
виховання та диригування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА РОБОТИ З ДИТЯЧИМ ГОЛОСОМ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Середня освіта (Музичне мистецтво)

Спеціалізація 014.13 Середня освіта (Музичне Мистецтво)

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Галузь знань 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “4” вересня 2023 р.**

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика роботи з дитячим голосом
Викладач	Черсак Ольга Миколаївна заслужена артистка України, доцент кафедри методики музичного виховання та диригування
Контактний телефон викладача	+380962734955
E-mail викладача	olga.chersak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методична підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва, з питань основ вокально-педагогічної творчості, яка безпосередньо залежить від працездатності голосового апарату, вміння правильно володіти та ефективно використовувати його; здобуття знань про будову та функції дитячого голосового апарату, психолого-педагогічні характеристики учнів різного шкільного віку, залежність етапів розвитку голосового апарату від загального фізичного та нервово-психічного розвитку школярів, характеристику звучання дитячих голосів, гігієну, співацький режим та охорону дитячих голосів, особливості постановки дитячого голосу. Важливою складовою даної дисципліни є здобуття знань про правильну співочу поставу, дихання, діафрагму, співочі регістри, діапазон, звукоутворення, дикцію, особливості вокальної мови, залежність вокальної дикції від активності артикуляційного апарату.

Важливим завданням курсу є озброєння майбутніх спеціалістів практичними знаннями про вікові особливості розвитку та охорону дитячого співацького голосу, проведення вокальної роботи в школі, забезпечення професійної готовності випускника до здійснення вокальної та вокально-педагогічної діяльності у загальноосвітній школі та дитячих закладах мистецького спрямування.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва шляхом закріплення та вдосконалення професійних вмінь та навичок планування й організації дитячого музично-виконавського процесу; підвищення теоретичної та методичної підготовки майбутніх вчителів музики з питань вокального виховання дітей

Основними цілями вивчення дисципліни є: розкриття особливостей розвитку та збереження дитячого голосу, оволодіння методикою вокальної роботи з учнями різних вікових груп, теоретично-методична підготовка з питань вокальної педагогіки, ознайомлення здобувачів зі шкільним вокальним репертуаром, досліджувати вокальний розвиток, враховуючи вікові особливості школярів.

Для вивчення курсу «Методика роботи з дитячим голосом» здобувачі освіти потребують базових знань з гуманітарних дисциплін. Також студенти повинні володіти елементарними засадами етикету та комунікабельністю для майбутньої роботи з учнями.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність до критичного мислення.

ЗК 5. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Вміння виявляти та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність проявляти ініціативу та генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі середньої освіти в процесі навчання основ музичного мистецтва, художньої культури, теорії та практики художньо-творчого розвитку учнів, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в базових закладах освіти.

ФК 2. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва; використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методиці викладання музичного мистецтва.

ФК 7. Здатність стисло викладати власні судження та відтворювати їх аргументовано і грамотно у письмовій формі; здатність самостійно опрацьовувати науково-методичну та музикознавчу літературу та застосовувати їх у власній практичній діяльності.

ФК 14. Здатність до оволодіння новими знаннями в галузі мистецької освіти, вміння застосовувати сучасні педагогічні технології в навчальному процесі; демонструвати глибокі та систематичні знання в галузі музичного мистецтва до розуміння принципів, методів та форм проведення занять з музичних дисциплін, керівництва художньо-естетичним розвитком учнів.

ФК 16. Здатність організовувати освітній процес на засадах особистісно орієнтованого, діяльнісного та компетентісного підходів, до розуміння основних проблем сучасної мистецької освіти й виконавства в Україні та пошуку шляхів удосконалення освітнього процесу в спеціалізованих закладах мистецької освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- будову дитячого голосового апарату;
- процес голосотворення;
- характеристику співацького звуку, дихання й опори;
- особливості розвитку та охорони дитячого голосу у віковому аспекті;
- основні вимоги щодо гігієни та охорони голосового апарату.

вміти:

- визначити діапазон дитячого голосу;
- формувати в учнів такі вокальні навички як співоча постава, співацьке дихання, правильне звукоутворення та атака звуку;
- виявляти причини неточної інтонації та використовувати методи, що допомагають їх усунути;
- аналізувати пісні зі шкільної програми щодо вокальних труднощів і вміти долати ці труднощі на практиці; дати чітку характеристику класифікації співацьких голосів.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	-
практичні	30
самостійна робота	150

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	014 Середня освіта	1	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	Практичні заняття	сам. роб
Тема 1. Співацька освіта в Україні. Формування сучасної академічної вокальної школи.		4	20
Тема 2. Значення співу у розвитку дитини. Спів як форма музичного виховання на уроках музичного мистецтва.		2	20
Тема 3. Співацький голос та особливості його розвитку. Будова голосового апарату.		4	20
Тема 4. Вікові особливості вокального виховання здобувачів освіти. Охорона дитячого голосу.		4	20
Тема 5. Вокальна техніка та її значення.		4	20
Тема 6. Робота над вокально-технічними вправами як запорука розвитку співацьких умінь та навичок у дітей.		2	15
Тема 7. Робота над дитячими вокальними творами.		6	15
Тема 8. Робота над дитячим вокальним твором в контексті сценічної дії.		4	20
ЗАГ.:		30	150

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості. Використовуються методи контролю, які сприяють підвищенню мотивації студентів – майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки учителя музики та виконавця – співака, перевага надається проведенню академічних концертів з солоспіву, публічним виступам студентів у концертних програмах. Методи контролю і самоконтролю спрямовані на перевірку рівня засвоєння студентами теоретичних знань, сформованості вмінь та навичок. Методи усного контролю – індивідуальне чи фронтальне опитування, дискусія, письмового – тестування, контрольна чи самостійна робота, індивідуальні письмові завдання, метод самоконтролю, тощо. 90-100 балів (А) отримує здобувач який виконав всі види самостійної роботи, практичні заняття, дав повні відповіді на запитання, виконав повністю всі практичні завдання, опрацював рекомендовану літературу. 80–89 балів (В) отримує здобувач, який виконав всі види самостійної роботи, практичні завдання дав відповіді на запитання з помилками, опрацював більшість рекомендованої літератури. 70–79 балів (С) отримує здобувач, який виконав більшу частину видів самостійної роботи, практичних завдань, дав відповіді на питання з неточностями, опрацював значну кількість рекомендованої літератури. 60–69 балів (D) отримує здобувач, який виконав половину видів самостійної роботи, практичних завдань, дав неповні відповіді на питання, опрацював половину рекомендованої літератури. 50–59 балів (Е) отримує здобувач, який виконав третину видів самостійної роботи, практичних завдань, дав неповні відповіді на питання, опрацював третину рекомендованої літератури. 26–49 балів (FX з можливістю повторного складання) отримує здобувач, який виконав хоч якусь частину видів самостійної роботи, практичних занять, не дав відповіді на запитання на заліку, опрацював малу кількість рекомендованої літератури. 0-25 балів (F не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) отримує студент, який не виконав жодного виду самостійної роботи, практичних занять, не може дати відповіді на запитання на заліку, не опрацював рекомендованої літератури.
--	--

Вимоги до письмових робіт	Навчальна дисципліна передбачає написання індивідуальних письмових завдань із опрацювання обов'язкової та додаткової літератури, а також тестування. Виконання контрольної роботи необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни. Метою виконання контрольної роботи є: закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час набуття теоретичних і практичних навичок. На письмові контрольні роботи виносяться питання, опрацьовані на лекціях та самостійно. Дана форма контролю дозволяє оцінити якість засвоєння студентами теоретичного матеріалу.
Практичні заняття	Практичне заняття – це форма навчального заняття, на якому викладач організовує для студентів детальний розгляд окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно до сформованих завдань. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідних теоретичних положень, наборі завдань різної складності для розв'язання їх студентами на занятті.
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль проводиться як результат вивчення освітнього компоненту та передбачає іспит в 1 семестрі. До здачі іспиту з допускаються студенти, які: - не мають академзаборгованості з навчальних предметів; - виконали всі практичні завдання, зокрема ті, що стосуються самостійної роботи; - опрацювали теоретичний матеріал та рекомендовану літературу; - здали всі поточні види контролю.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – іспит. Форма здачі – комбінована (тестові завдання – 20 балів; практичні завдання – 30 балів) + 50 балів за роботу впродовж семестру.

7. Політика навчальної дисципліни

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти обсягом теоретичних та практичних навиків з дисципліни «Методика роботи з дитячим голосом». У взаємовідносинах викладач та студенти керуються загальними морально-етичними принципами та правилами поведінки відповідно до Кодексу честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ухваленого Конференцією трудового колективу ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» 29 грудня 2015 року. Кодекс академічної доброчесності є обов'язковим для всіх учасників освітнього процесу. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку шляхом виконання індивідуальних самостійних завдань.
--

8. Рекомендована література

1. Бандрівська О. К. Науково-методичні праці (статті, рецензії). – Наукові збірки, В.6ЛДМА. – Львів, 2002, - 148с.
2. Гнидь Б.П..Історія вокального мистецтва. Б.П. Гнидь - К., НМАУ, 1997.- 320 с.
3. Голинський М.Т..Спогади .Передн, сл. та передм. С.Д.Козака. М.Т Голинський К.:Молодь, 1993,- 368 с.
4. Гринь Л.О. Методичні рекомендації до курсу «Вокал». – Запоріжжя: КП «Дніпровський металург», 2008. – 28с.
5. Голос людини та вокальна робота з ним:Монографія. Г.Є.Стасько, О.Д.Шуляр та ін. Івано-Франківськ: Видави. ПНУ ім.. В.Стефаника, 2010.- 336 с.
6. Історія української музики. – Київ: Наукова думка, 1989. Т. 1. – 448с.
7. Кияновська Л. Українська музична культура.
8. Навчальний посібник. Львів: Тріада Плюс, 2009. – 356с. Корній Л. Історія української музики. – Київ – Харків – Нью-Йорк: Видавництво М. П. Коць, 1996. – Ч. 3. –314 с.
9. Кравченко А. Секретні бельканто.- Сімферополь, 1993.- 126с.
10. Кушка Я. С. Методика навчання співу: Посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2010.С.3 – 12.
11. Мархлевський А. Ц. Практичні основи роботи в хоровому класі. Київ: Музична Україна, 1986. – 96 с.
12. Олексюк О.М., Ткач М.М. Педагогіка духовного потенціалу особистості: сфера музичного мистецтва : Навч. посіб. О.М. Олексюк, М.М. Ткач. - К. : Знання України, 2004. - 264 с.
13. Ростовський О.Я. Теорія і методика музичної освіти: Навчально-методичний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. 640 с.
14. Стасько Г. Є. Психотехніка співу у вокальній педагогіці: Монографія; Г. Стасько,- Івано-Франківськ: Видави. ПНУ ім.. В.Стефаника, 2010.- 136 с.
15. Черепанин М. В. Музична культура Галичини (друга половина ХІХ - перша половина ХХ ст..) Монографія:М.В. Черепанин .- К.: Вежа, 1997.- 328 с.
16. Шреєр-Ткаченко О. Історія української музики: розвиток української музичної культури від найдавніших часів до середини ХІХ ст. Київ: Музична Україна, 1980. –Ч. 14. –198 с.
17. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Монографія: Ч.І. О. Д. Шуляр.-Івано-Франківськ,- Видав. «Плай» ПНУ ім.В.Стефаника, 2010.- 352 с.
18. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва: Монографія.-Ч.ІІ.-О. Д. Шуляр,- ІваноФранківськ, - Видав. «Плай» ПНУ ім.. В. Стефаника,, 2012 - 360с.
19. Юцевич Ю. Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: Навчально-методичний посібник для викладачів і студентів мистецьких навч. закладів, учителів шкіл різного типу. К.: ІЗН,1998. 160 с.